

บทที่ 3

วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัยจังหวัดร้อยเอ็ด ค่องานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรตัวอย่าง

เมื่อปีงบประมาณ 2533 จังหวัดร้อยเอ็ดมีสถานอนามัยจำนวนทั้งสิ้น 176 แห่ง มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำสถานอนามัยเหล่านี้ ที่มีผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในปี 2533 จำนวน 500 คน สามารถจำแนกเป็นรายอำเภอได้ดังนี้

1. อำเภอเมือง	จำนวน	45 คน
2. อำเภอจตุรพักตรพิมาน	จำนวน	33 คน
3. อำเภอเกษตรวิสัย	จำนวน	29 คน
4. อำเภอปทุมรัตน์	จำนวน	31 คน
5. อำเภอสุวรรณภูมิ	จำนวน	37 คน
6. อำเภอโพนทราย	จำนวน	8 คน
7. อำเภอเมืองสรวง	จำนวน	14 คน
8. อำเภอพนมไพร	จำนวน	45 คน
9. อำเภออาจสามารถ	จำนวน	29 คน
10. กิ่งอำเภอศรีสมเด็จ	จำนวน	15 คน
11. กิ่งอำเภอจังหาร	จำนวน	18 คน
12. อำเภอธวัชบุรี	จำนวน	48 คน
13. อำเภอเสลภูมิ	จำนวน	45 คน

14. อำเภอโพธารอง	จำนวน	40 คน
15. อำเภอหนองพอก	จำนวน	30 คน
16. อำเภอเมยวดี	จำนวน	11 คน
17. อำเภอโพธิ์ชัย	จำนวน	22 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 คอนคือ

คอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

คอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

คอนที่ 3 ทักษะคิดต่อการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสาร วารสารและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 ศึกษารวบรวม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ของกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข

3.3 ศึกษาโครงการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2524-2531

3.4 สร้างแบบสอบถาม ความรู้ ทักษะคิดและผลการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 คอนคือ

คอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส ที่พักอาศัย จำนวนคนในอุปการะ ศาสนา วุฒิการศึกษา

เป้าหมายและผลการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าปีงบประมาณ 2533 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าเป็นแบบมาตราไลเกด (Likert Scale) 3 ระดับ คือ เห็นด้วย เลข ๑ ไม่เห็นด้วย และเชื่อ เลข ๑ ไม่เชื่อ จำนวน 35 ข้อ โดยแยกเป็นทศนคติทางบวกจำนวน 18 ข้อ และทศนคติทางลบจำนวน 17 ข้อ

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3.6 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษาที่เข้าใจ และให้ค่าลักษณะที่เป็นทศนคติ ทั้งทางบวกและทางลบ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

3.7 ปรับปรุงแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ โดยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข คัดข้อที่ไม่เหมาะสมและซ้ำซ้อนออก ได้แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วทั้งหมดจำนวน 81 ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 30 ข้อ เป็นทศนคติทางบวก 15 ข้อ และทางลบ 15 ข้อ

3.8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัยที่มิใช่ประชากรกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดมหาสารคาม (อำเภอแกดำ) จำนวน 20 คน นำแบบสอบถามมาตรวจและวิเคราะห์ดังนี้

3.8.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า นำมาวิเคราะห์หาค่าความยากและค่าอำนาจการจำแนกข้อกระทง คัดเอาเฉพาะข้อที่มีค่าความยากตั้งแต่

.2 -.8 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ +.2 ขึ้นไป โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ในกา
สร้างแบบสอบถาม ได้จำนวน 25 ข้อ (ดูในภาคผนวก ค หน้า 106)

3.8.2 นำข้อกระทงที่คัดได้ไปคำนวณหาสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง
โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson Formula 20) ได้ค่า
ความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.50 (ดูในภาคผนวก ค หน้า 104)

3.8.3 แบบสอบถามที่สนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องงานป้องกันและ
ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า นำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงตามวิธีของ ครอนบัค
(Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของ
แบบสอบถามเท่ากับ .72 (ดูในภาคผนวก ค หน้า 105)

3.9 ปรับปรุงแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 71 ข้อ แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 เหลือ 21 ข้อ

ตอนที่ 2 เหลือ 25 ข้อ

ตอนที่ 3 เหลือ 25 ข้อ

(ดูในภาคผนวก ง หน้า 114)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือ เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาเวชศาสตร์
ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังนายแพทย์
สาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตใช้พื้นที่ในการวิจัยและเพื่อขอความอนุเคราะห์ใน
การออกหนังสือแจ้งไปยังสาธารณสุขอำเภอต่างๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชา ให้ความร่วมมือใน
การตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยเดินทางไปติดต่อกับ สาธารณสุขอำเภอทุกแห่งด้วยตัวเอง เพื่อ
ขอความร่วมมือและแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามให้กับ
นักวิชาการสาธารณสุข หรือผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ ในบางอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อแจก
แบบสอบถาม ให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตอบในวันที่เข้าประชุมประจำเดือน ที่สำนักงาน
สาธารณสุขอำเภอ จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้นรวม 500 ชุด (เริ่มส่งแบบสอบถามวันที่ 22-26

ตุลาคม 2533) แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2533

3. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามกลับจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2533 ได้แบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 450 ชุด แต่หลังจากตรวจสอบแล้ว เป็นแบบสอบถามที่ตอบครบสมบูรณ์ 426 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.2 สำหรับแบบสอบถามอีก 50 ชุด ที่ขาดไป ผู้วิจัยได้ทำหนังสือทวงถามจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทั้ง 12 แห่งที่ขาด ได้รับตอบกลับมาเพียง 7 อำเภอเท่านั้น และเหตุผลที่แบบสอบถามส่งกลับไม่ครบ เป็นเพราะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเหล่านั้นอยู่ระหว่างลาพักผ่อนประจำปี อย่างไรก็ตามแบบสอบถามที่ตอบครบสมบูรณ์ได้ 426 ชุดนี้ ผู้วิจัยคิดว่าเป็นจำนวนที่มากพอสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ประกอบกับมีความจำกัดทางด้านระยะเวลาในการทำวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอส พีซีบวก (SPSS^{PC+}) ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แยกตามเพศ ระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ วุฒิการศึกษาเดิม สถานภาพสมรส การศึกษาเพิ่มเติม ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน หมู่บ้านในความรับผิดชอบ เป้าหมายและผลของงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ข้อใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน รวมคะแนนของแต่ละคน นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ รวมคะแนนที่ได้หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยส่วนรวม นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ในการประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้วิจัยยึดเกณฑ์การประเมินผลของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525:420-421)

ว่าด้วยระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน ในข้อ 9 การประเมินผลในข้อ 7.3 และข้อ 8.2 ซึ่งกำหนดระดับการเรียน ไว้ดังนี้

ระดับดีมาก	หรือ 4	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับดี	หรือ 3	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70-79
ระดับปานกลาง	หรือ 2	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-69
ระดับพอใช้	หรือ 1	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 40-59
ระดับต้องแก้ไข	หรือ 0	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 40

เนื่องจากแบบสอบถามเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีจำนวน 25 ข้อ คะแนนเต็มจึงเท่ากับ 25 คะแนน ผู้วิจัยได้นำคะแนนไปเทียบกับเกณฑ์ข้างต้น แล้วนำมาใช้ เป็น เกณฑ์ประเมิน โดยตั้งเกณฑ์ได้ดังนี้

คะแนนอยู่ระหว่าง	20-25 ข้อ	หมายถึง	ระดับดีมาก
คะแนนอยู่ระหว่าง	17-19 ข้อ	หมายถึง	ระดับดี
คะแนนอยู่ระหว่าง	15-16 ข้อ	หมายถึง	ระดับปานกลาง
คะแนนอยู่ระหว่าง	10-14 ข้อ	หมายถึง	ระดับพอใช้
คะแนนอยู่ระหว่าง	0-9 ข้อ	หมายถึง	ระดับต้องแก้ไข

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 หักสถิติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องงานป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดค่าคะแนนเป็นดังนี้

	หักสถิติทางบวก	หักสถิติทางลบ
เห็นด้วย (เชื่อ)	5 คะแนน	1 คะแนน
เฉย ๆ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย (ไม่เชื่อ)	1 คะแนน	5 คะแนน

การประเมินทัศนคติของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขต่องานป้องกันและควบคุมโรค
พิษสุนัขบ้าโดยส่วนรวมหรือ เป็นรายข้อ ใช้คะแนนเฉลี่ยโดยวิธี เกณฑ์ดังนี้

		ระดับทัศนคติ
ค่าเฉลี่ย 4.5-5.00	หมายถึง	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.5-4.49	หมายถึง	ดี
ค่าเฉลี่ย 2.5-3.49	หมายถึง	ค่อนข้างดี
ค่าเฉลี่ย 1.5-2.49	หมายถึง	พอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.0-1.49	หมายถึง	ต้องแก้ไข

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ความรู้ ทัศนคติ และผลการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ใช้ ไคสแคว์(Chi-square test) student's t-test, และ F-test

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย